

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

dostáváte do rukou nové číslo časopisu Sociální patologie a prevence. V tomto vydání se v sekci článků a studií zaměřujeme na aktuální problémy českých rodin v krizových situacích. Autoři jednotlivých příspěvků se následně věnují aktuálním trendům v oblasti péče o rodinu a děti, a to v kontextu společenských změn, které přinášejí nové výzvy. V rodinném prostředí negativně působí zejména násilí v blízkých vztazích, které má dalekosáhlý dopad na rodinnou dynamiku a vztahy.

Je třeba zdůraznit, že poznatky o vlivu traumatických událostí na děti procházejí v posledním desetiletí významným rozvojem. Nové diagnostické manuály přinášejí aktualizovaný pohled na diagnostiku a klasifikaci, což otevírá prostor pro lepší identifikaci a léčbu projevů traumatických následků, které se často překrývají s jinými diagnostickými kategoriemi. Správné rozpoznání sociálně patologických jevů v chování dětí je klíčové pro jejich efektivní řešení, a to v souladu s moderními a multidisciplinárními poznatky.

Dále se v tomto čísle zabýváme složitostmi spojenými s rozpadem rodiny, který odborníci považují za jedno z nejnáročnějších období lidského života. Mnoho rodin v krizi nezvládá náročnou situaci samostatně a potřebuje externí podporu, protože rozvod destabilizuje mnoho oblastí života jedince. Ačkoliv se rodiče často soustředí na právní aspekty rozvodu, realita ukazuje, že se situace dotýká také psychické, ekonomické a sociální sféry, což jsou klíčové oblasti adaptace po rozvodu, s nimiž se musí členové rodiny vyrovnat. V této oblasti přibližuje autorka specifické podmínky služeb určených pro rozvádějící se rodiče a ukazuje, že mohou být buď nástrojem posílení rodičů, nebo naopak prvkem oslabujícím jejich rodičovské kompetence a rozhodovací autonomii.

Stoupající rozvodovost zvyšuje také potřebu přizpůsobit podmínky dětem tak, aby co nejméně negativně vnímaly rozpad rodičovského páru. Zvláště významným fenoménem se v tomto kontextu stává střídavá péče, která je v současnosti soudy stále častěji nařizována. Zatímco zahraniční studie často zdůrazňují převažující pozitiva střídavé péče, české zdroje nabízejí odlišný pohled, což otevírá otázku, proč se výsledky zahraničních výzkumů liší od našich.

V poslední části studií se věnujeme institutu přechodné pěstounské péče, který v České republice zaznamenal od roku 2013 značný rozvoj a stal se dominantní formou krizové péče o novorozence a malé děti. Současně se zamýšlíme nad situací rodičů, jejichž děti jsou dočasně svěřeny do pěstounské péče. Těmto rodičům je zapotřebí poskytovat podporu k úpravě jejich životní situace, aby mohli své děti převzít zpět do péče. Autor příspěvku však upozorňuje, že současné právní rámce jsou v tomto ohledu nedostatečné, a navrhuje nutné změny.

V části zaměřené na inspiraci uvádíme příklady dobré praxe, mezi nimiž se seznámíte s inovativním projektem Potkani ve třídě, který má za cíl posílit vztah dětí a dospívajících k přírodě prostřednictvím zážitkového vzdělávání. Tento projekt, realizovaný pedagogy Fakulty veřejných politik Slezské univerzity v Opavě, překračuje tradiční hranice vzdělávání a přispívá k boření stereotypů.

Na závěr se s vámi studentky speciální pedagogiky podělí o své zkušenosti z praktické stáže v Itálii. V sekci recenzí vám pak představíme novou knihu Volný čas: definice – funkce – determinanty.

Přejeme vám inspirativní a podnětné chvíle při čtení tohoto aktuálního nového čísla a vydání.

Vlasta Cabanová